

PÕLLUMAJANDUS-
MINISTEERIUM

MAK 2014-2020 keskkonnatoetused

Põllumajandusministeerium
30. oktoober 2014
Jõgeva

ÜPP ja selle kaks sammast

I samm - turukorraldusmeetmed ja otsetoetused

II samm - maaelu poliitika

ÜPP olulisemad reformid

- 1992 kaotati seos toetuste ja tootmise vahel
- 2003 toetused seoti nõuetele vastavusega
- 2014 rohestamine

Maaelu poliitika

Riiklikud valikud etteantud raamides:

- keskkonnatoetused,
- mahepõllumajandus,
- Natura 2000 ja veepoliitika toetused,
- investeeringud,
- koolitus ja nõuanne,
- loomade heaolu,
- metsastamine...

Kolm eesmärki, 6 prioriteeti

4. prioriteet: põllumajanduse ja metsandusega seotud ökosüsteemide ennistamine, säilitamine ja parandamine, keskendudes järgmistele valdkondadele:

elurikkus, veemajandus ja muld

5. prioriteet: ressursitõhususe edendamine ning vähese CO₂ – heitega ja kliimamuutuste suhtes vastupidavale majandusele ülemineku toetamine põllumajanduses ning toiduainete- ja metsandussektoris,

keskendudes järgmistele valdkondadele: veekasutus, energiakasutus, taastuvad energiaallikad, jäätmed, KHG, CO₂

Eesti maaelu arengukava 2014-2020

Arengukava koostamine algas ministeeriumis
2011

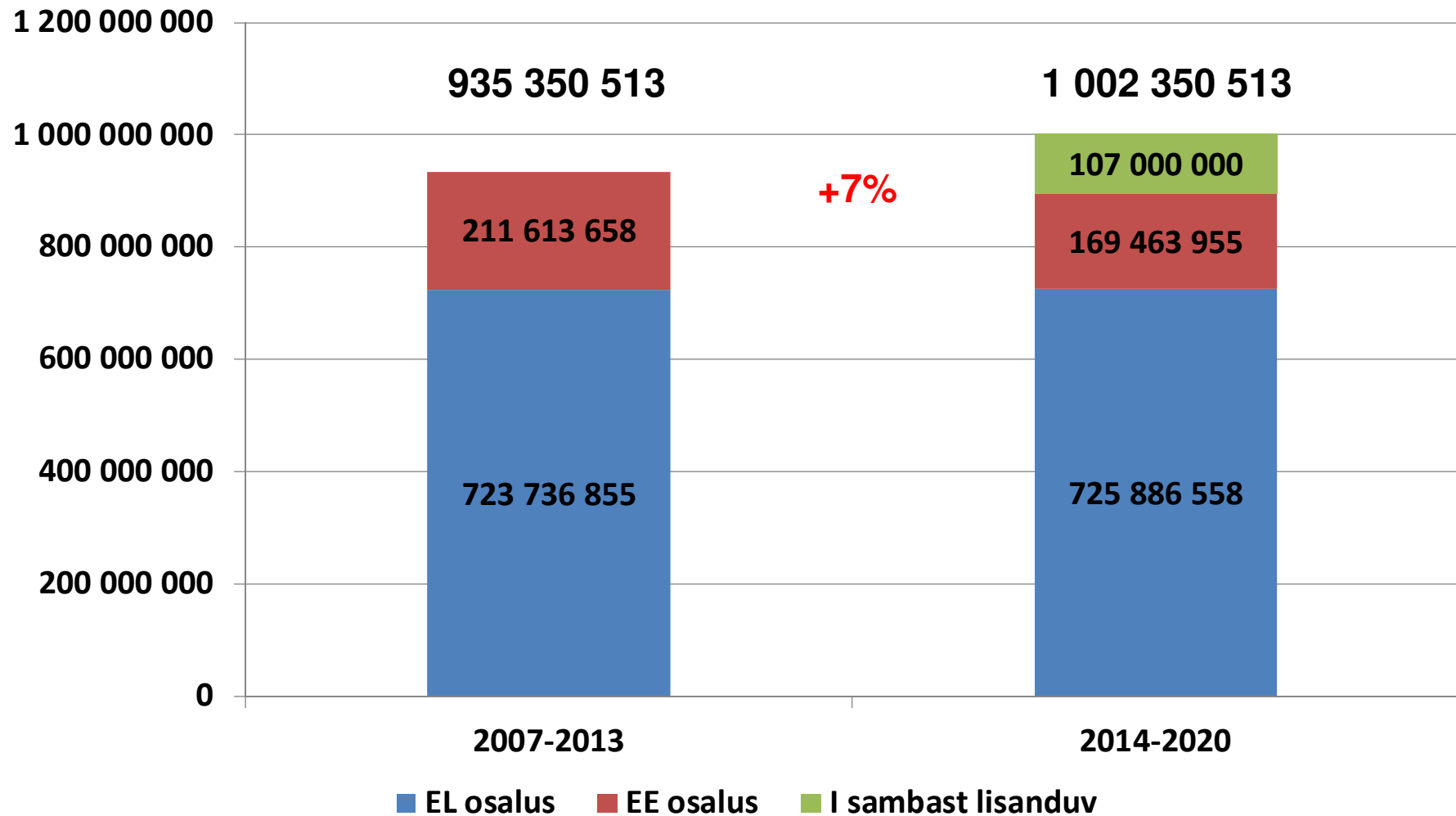
Paralleelselt:

- seisukohtade kujundamine ÜPP ja sh EL maaelu arengu poliitika tuleviku, samuti EL õigusraamistiku kohta
- sisend kõiki fonde siduvasse partnerlusleppesse

MAK esitati heakskiitmiseks maikuus Vabariigi Valitsusele ja seejärel Euroopa Komisjonile.

... ja praegu MAK arutelud Euroopa Komisjoniga ning siseriikliku õigusraamistiku väljatöötamine

MAK 2014-2020 eelarve

Toetuskeemide väljatöötamises on osalenud paljud huvigrupid ja eksperdid

MAK 2014-2020 ettevalmistamiseks moodustati juhtkomisjon, kuhu kuuluvad ligi 30 erineva organisatsiooni ja ministeeriumi esindajad (põllumajandus, töötlev tööstus, metsandus, keskkond, ettevõtlus, külaliikumine, kohalik algatus, KOV, teadus)

Toetuskeemide väljatöötamiseks kutsuti 2012 sügisel kokku temaatilised töögrupid, kuhu kuulusid lisaks huvigruppidele ka eksperdid ja kontrolliasutuste esindajad

Keskkonnaprobleemide lahendamiseks on erinevaid teid

Piirata tegevust või kehtestada nõudeid õigusaktidega

või suunata soovitud tegevustele muude vahenditega, sh sihtgruppi koolitades, lisanõudeid kompenseerides või motiveerides vabatahtlikult keskkonnahoidlikult tegutsema

Miks me vajame keskkonnatoetusi ?

Õiguslikud piirangud hoiavad ära küll keskkonnareostuse, kuid ei taga alati head keskkonnakvaliteeti

MAKi keskkonnatoetused on heaks võimaluseks tellida põllumeestelt keskkonnateenust - toetusega hüvitatakse täiendavate keskkonnanõuete järgimisega kaasnevad saamata jäänud tulu ja lisakulu...

...aga

ka toetusega ei suuda me kõike probleeme lahendada

Millist kasu on keskkonnatoetused seni toonud?

Keskkonnasõbralikke tootmisviise toetatakse üle 400 000 ja mahepõllumajanduslikku tootmist üle 126 000 hektaril

Sangaste rukki pind on kasvanud alates toetuse algusest ligi 3 korda

Toetatakse nelja ohustatud tõugu, kokku üle 3100 looma

Poollooduslike koosluste hooldamine toimub ligi 24 000 hektaril

Enam kui 115 000 looma karjatatakse

Natura 2000 aladel on kompenseeritud looduskaitselisi kitsendusi 78 000 hektaril

Taastatud on üle 100 kilomeetri traditsioonilisi kiviaedasid

Põllumajanduslik keskkonnatoetus on jätkuvalt riigi jaoks kohustuslik toetus

On üldjuhul 5-7-aastase kohustusega toetuskeem, kus toetusmäär saab koosneda saamata jäänud tulust ja lisakulust, osaliselt või koos tehingukuluga täiendavate nõuete eest

Seega on väga oluline toetuste baas ehk nõuded, mis on juba reguleeritud õigusaktidega

Kõrgem baas =>
vähem võimalusi vabatahtlikeks meetmeteks
Rohkem ja rangemad piirangud => suurem toetus

Põllumajanduslik keskkonnatoetus

Probleemid -> võimalikud lahendused ->
erinevatest täiendavatest nõuetest
koosnev toetuskeem

Kas suunatum või kõigile sobiv?

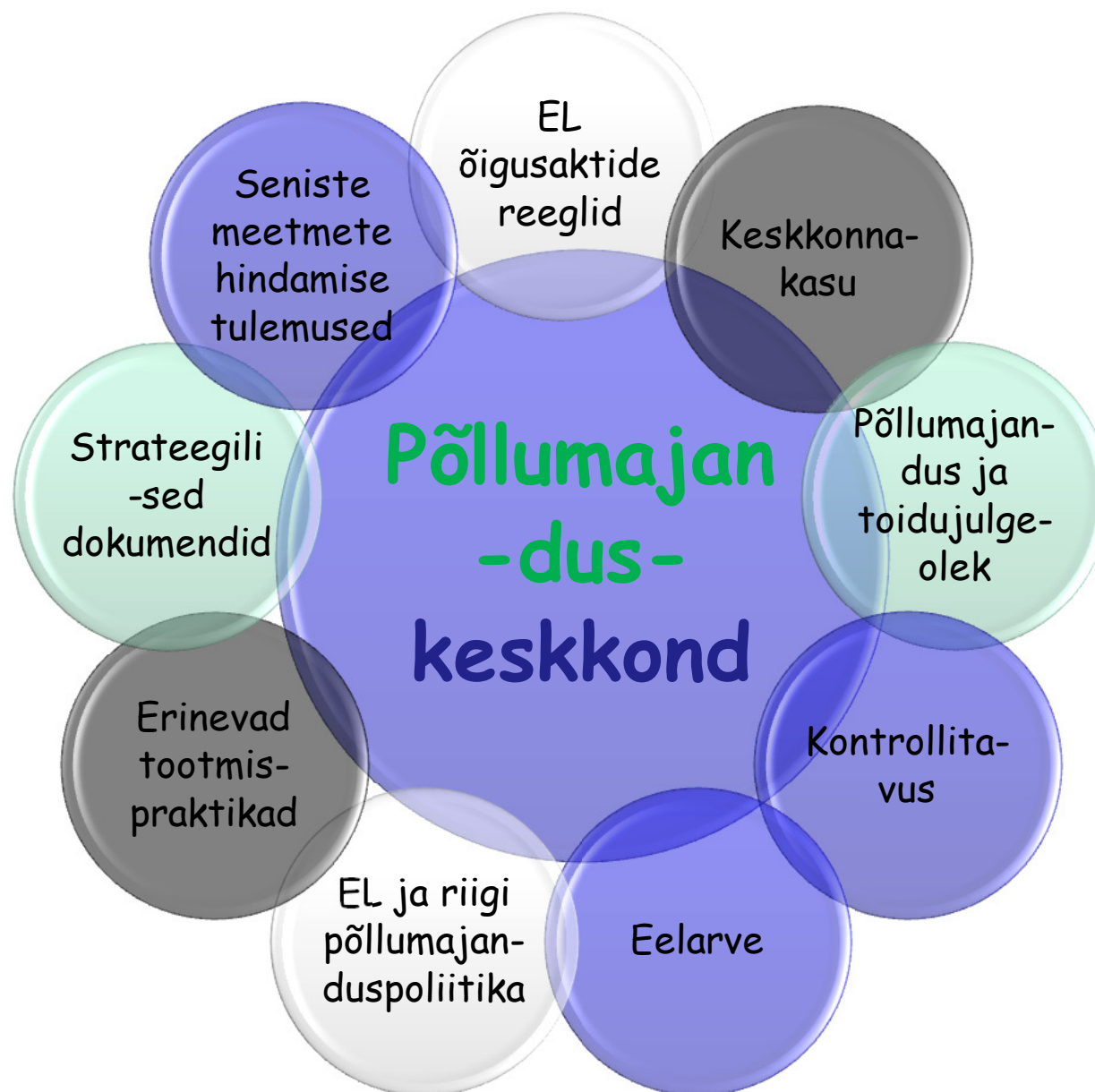

Keskkonnatoetuste väljatöötamisel on mitu võimalust

Nn lai ja madal keskkonnatoetuskeem, kus võimalikult suur osa taotlejatest ja põllumajandusmaast sobib toetuskeemi, kuid eesmärgid ei ole nii suunatud ning nõuded ei ole väga ranged. Sellised on olnud Eestis KST ja KSM (kaetud ca 430 000 ha põllumaast, s.o. üle 70 %)

Nn kitsas ja sügav ehk suunatud keskkonnatoetus, kus meede keskendub teatud sihtgrupile, maale või probleemile. Meetme oodatav keskkonnamõju on suurem, kuid sageli lokaalne. Sellised on näiteks ohustatud tõugude toetus või poollooduslike koosluste hooldamise toetus.

Keskkonnatoetuste tasakaal

...aga ka...

MAK 2014-20202

põllumajanduslikud keskkonnatoetused

1. Keskkonna- ja kliimameede ehk keskkonnatoetus

1.1 Keskkonnasõbralik majandamine ehk KSM

1.2 Mullakaitse toetus

1.3 Keskkonnasõbraliku aianduse toetus

1.4 Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus

1.5 Ohustatud tõugu looma kasvatamise toetus

1.6 Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus ehk PLK

MAK 2014-20202

põllumajanduslikud keskkonnatoetused

Mitmel toetusel täiendavalt valitavad vabatahtlikud lisategevused, näiteks keskkonnasõbralikul majandamisel

- a) 50% talvine taimkate (üheaastane)
- b) püsirohumaa üle aasta niitmata jätmine
- c) mesilaste korjealade rajamine (üheaastane)

ja poollooduslike koosluste hooldamisel täiendava tulemusega rannaalade hooldamine

Muud MAK 2014-2020 pindala- ja loomatoetused

1. Keskkonna- ja kliimameede ehk keskkonnatoetus

2. Mahepõllumajandus

3. Loomade heaolu

4. Natura 2000 toetus põllumajandusmaale

5. Natura 2000 toetus erametsamaale

KSM

- Kolme põllumajanduskultuuri kasvatamine
- Viljavahelduse järgimine
- Liblikõielisi vähemalt 15% põllumaast
- Sertifitseeritud seeme 15% teraviljade külvipinnast
- Glüfosaadi keeld taimede kasvuperioodil ja haljasväetisel ning meetaimedel
- Mullaproovide võtmine ja analüüsid

KSM

- Väetusplaani koostamine
- Talvine taimkate vähemalt 30% põllumaast
- Üle 20 ha suuruse maa ja avaliku tee vahel
2-5 meetri laiune rohumaariba või muu maastikuelement
- KSM alg- ja täiendkoolitusel osalemine

KSM vabatahtlikud lisanõuded

- Täiendav veekaitse lisategevus
 - 50% talvine taimkate (üheaastane)
- Põllulindude soodustamise lisategevus
 - püsirohumaad üle aasta niitmata jätmise võimalus

KSM vabatahtlikud lisanõuded

- Mesilaste korjealade rajamise lisategevus (üheaastane)
 - Vähemalt 3 korjetaimede liiki, väikseima osakaal 20%
 - 0,5 ha kohta 1 mesilaspere
 - Mesilaspered vähemalt 200 m raadiuses
 - Niitmine lubatud alates 16.augustist

KSM toetusmäärad ha kohta aastas

- KSM 50.-

Kui valitakse lisanõue:

- Veekaitse lisategevus 2.-
- Põllulindude lisategevus 0
- Mesilaste korjealade lisategevus 100.-

Piirkondlik mullakaitsetoetus

Turvas- ja erodeeritud muldadele (neid peab toetuse saamiseks olema vähemalt 90% põllumassiivi pinnast)

Toetusõiguslikud pinnad antakse ette

Toetatakse põllukultuuride rohumaad alla viimist või sellena hoidmist. Rohumaad uuendatakse otse- või pealekülvi teel, turvasmuldadel erandina kord perioodi jooksul enne rohumaad rajamist lubatud randaalimine ja freesimine. Ülekarjatamine on keelatud.

Toetatakse ka rohukamaraga viljapuuaedasid.

**Mullakaitsetoetuse toetusmäär ha kohta
aastas on 50.-**

Keskkonnasõbraliku aianduse toetus

Kolm kultuurigruppi veidi erinevate nõuetega:

1) Keskkonnasõbralik puuvilja- ja marjakasvatus

Ei ole seotud KSM-ga. Nõuded: koolitus, taimekahjustajate seire, feromoonpüünised, elurikkuse elemendid, glüfosaadi keeld, mullaproovid, rohukamar...

2) Keskkonnasõbralik köögivilja-, ravim- ja maitsetaimekasvatus

Seotud KSM-ga. Nõuded: koolitus, taimekahjustajate seire, mullaproovid, glüfosaadi keeld...

3) Keskkonnasõbralik maasikakasvatus

Seotud KSM-ga. Nõuded: koolitus, taimekahjustajate seire, mullaproovid, multš, rohukamar...

Keskkonnasõbraliku aianduse toetusmäärad ha kohta aastas

- Keskkonnasõbralik puuvilja- ja marjakasvatus 160.-
- Keskkonnasõbralik köögivilja-, ravim- ja maitsetaimekasvatus 365.-
- Keskkonnasõbralik maasikakasvatus 250.-

Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus

Rukis „Sangaste“, põlduba „Jõgeva“, põldhernes „Mehis“, kartul „Ando“, valge ristik „Jõgeva 4“

Määratud minimaalsed lävendid kultuuri kasvatamisel, nt
Sangaste 5 ha ja Ando 0,3 ha

Sert seeme, erinevad külvinormid, õitsemisfaasini kasvatamine

Viljapuud ja marjapõõsad

Viljapuud – min 10 erinevat sorti ja kokku vähemalt 20 istikut
(puud)

Marjapõõsad – min 5 erinevat sorti ja kokku vähemalt 10 istikut

PMA Taimetervise registris olevast puukoolist pärit
istutusmaterjal, aiaplaan, reavahede nõuded

Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetusmäärad ha või tk kohta aastas

- Rukis „Sangaste“ 32.-
- Põlduba „Jõgeva“ 65.-
- Põldhernes „Mehis“ 50.-
- Kartul „Ando“ 60.-
- Valge ristik „Jõgeva 4“ 100.-
- Viljapuud 12.- tk
- Marjapõõsad 5.- tk

Ohustatud tõugu looma kasvatamise toetus

Eesti maatõugu veis, eesti tõugu, eesti raskeveo tõugu või tori tõu universaalsuuna hobune, eesti vutt

Iga tõu kohta eraldi kohustus

Nõuetekohaselt registreeritud ja identifitseeritud tõupuhtad loomad, lisaks vutil jõudluskontroll

Maatõugu veisel võimalik lisamakse jõudluskontrolli eest, puhtatõulise järglase eest ja tõuraamatusse kantud pulli eest

Ohustatud tõugu looma kasvatamise toetusmäär looma/linnu kohta aastas

- Eesti tõugu hobuse pidamise eest 200.-
- Eesti raskeveo tõugu hobuse pidamise 260.-
- Tori tõu universaalsuuna ja vana-tori suuna hobuse pidamise eest 200.-
- Maatõugu veise pidamise eest 315.-
 - lisamakse jõudluskontrolli eest 100.-
 - puhtatõulise järglase eest lehma kohta 100.-
 - tõuraamatusse kantud pulli eest 100.-
- Eesti vuti pidamise eest 4.-

Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus

Toetuse nõuded sõltuvad enam hooldamise võttest – kas karjatamine või niitmine – ning koosluse tüübist.

Rannaaladele, kus on vajalik keskmisest kõrgem hoolduskvaliteet, saab lisaks valida kõrgema hoolduskvaliteedi kohustuse kõrgema toetusmääraga

Toetusõigusliku maa nõuded täpsustuvad

Kohustuslik koolitus, nõuded hooldamisele (karjatamine või niitmine, nende ajad ja viisid), loomadele kaitsealal lisasööda andmise keeld, hekseldamise keeld

Juhul, kui maa vastab PRIA registri tingimustele, kaob piirang taotleda alade kohta ÜPT toetust

Poolloodusliku koosluse hooldamise toetusmäärad ha kohta aastas

- puisniidul 450.-
- kadastikega niitude karjatamisel 250.-, niitmisel 185 .-
- puiskarjamaa karjatamisel 250.-
- muude koosluste karjatamisel 150.-, niitmisel 85.
- rannaalal kõrgema karjatamistulemuse lisanõude valimisel on 232.-

Muude koosluste niitmisel ja karjatamisel ning lisanõude valimisel, kui ala vastab ÜPT tingimustele, on võimalik taotleda ka ÜPT-d

Mahepõllumajandus

Lisaks mahepõllumajanduse nõuetele:

Viljavahelduse nõue sarnane KSM-ga. Mustkesa ei ole enam toetusõiguslik

Liblikõieliste ja talvise taimkatte osakaal mõlemal 20%

Mullaanalüüsid

Nõuded viljapuuaedade hooldamiseks

Kohustuslik koolitus

Kultuurigrupid veidi muutunud, loomühikute arvestus samuti

Mahepõllumajanduse toetusmäärad ha ja karjatatavate loomade kohta aastas

- Teravili-, kaunvili-, õli- ja kiukultuurid ning muude tehnilised kultuurid ja põldtunnustatud heinaseemnepõld 125 .-

Sertifitseeritud maheseemnega külvatud teravilja kohta makstakse 20% kõrgemat toetust.

- Kuni 3-aastane külvikorras olev rohumaa 80.-
- Rühvelkultuur 210.-

Sertifitseeritud maheseemnega külvatud kartuli kohta makstakse 20% kõrgemat toetust.

- Köögivili, maasikas ning ravim- ja maitsetaimed 600.-
- Puuvilja- ja marjakultuurid 300.-
- Muu rohumaa, mille iga hektari kohta peetakse põllumajandusettevõttes vähemalt 0,2 LÜ vastaval hulgal mahepõllumajanduslikke karjatatavaid loomi 25.-
- Karjatatava looma (veise, lamba või kitse) ühe ühiku kohta toetust 100.-

Teiste mahepõllumajanduslikult peetavate loomade kohta makstav toetus

Loomarühm	Mahepõllumajanduslike loomade arv taotlemisele eelneva aasta keskmisena, alates millest toetust makstakse	Toetus ühe aastakeskmise ühiku kohta (eurot)
Kalkun, hani, part	50 lindu (igast liigist)	6 eurot lind
Munakana	50 lindu	6 eurot lind
Kanabroiler	50 lindu	6 eurot lind
Vutt	100 lindu	1 eurot lind
Siga: emis pörsastega või ilma, kult	2,0 ühikut kokku	200 eurot siga
Vähemalt 2 kuu vanune nuum- või noorsiga		100 eurot nuum- või noorsiga
Küülik	50 küülikut	3 eurot küülik
Mesilased	5 mesilasperet	40 eurot pere

Loomade heaolu

Veised ja kuni 6-kuused vasikad, sead, lambad, kitsed, munakanad (õrrekanad või vabalt peetavad) või üle 6-kuused hobused

- 1-aastane kohustus, mida saab pikendada
- Loomad registreeritud ja identifitseeritud, loomakasvatushoone registreeritud, loomade arvestuse pidamine
- Sigadel taotlemine loomakasvatushoone kaupa, üldjuhul loomarühma kaupa
- Loomatervishoiu või heaolu koolitused vabatahtlikud

Loomade heaolu toetuse määrad

- hobune 40.-
- 6 kuu vanune või vanem karjatatav veis 40.-
- 6 kuu vanune vasikas 18.-
- siga 24.-, lisanõude täitmisel lisandub 28.-
- lammas või kits 9.-, lisanõude täitmisel lisandub 16.-
- munakana 2,60 .-, lisanõude täitmisel lisandub 2.20

koolituse lisanõude täitmise eest taotleja kohta 75.-
aastas, kuid mitte üle 2 korra perioodi jooksul

Selleks, et taotleda pindala- ja loomatoetusi tuleb täita mitmeid õigusaktidega kehtestatud nõudeid

Baasnõuded, ÜPT minimaalsed tegevused, nõuetele vastavuse eeskirjad ning väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise miinimumnõudeid on nõuded, mille eest toetust ei maksta, kuid mille rikkumisele järgneb sanktsioon.

Kes nõudeid ei täida, ei ole õigustatud ka täies mahus toetust saama.

Natura 2000

Natura 2000 toetused põllumajandusmaale ja erametsamaale erinevad oluliselt klassikalistest keskkonnatoetustest – nende puhul kompenseeritakse just keskkonnavalastest piirangutest ehk seadusest tulenev saamata jäänud tulu ja lisakulutused.

Toetus on ühe-aastane, pikaajalist kohustust ei ole

Natura 2000 toetus põllumajandusmaale ja Natura 2000 toetus erametsamaale

Hetkeseisuga jätkuvad meetmed senise
perioodiga sarnaselt

Natura 2000 toetuste toetusmäärad ha kohta

- Natura 2000 toetus põllumajandusmaale 27.-
- Natura 2000 toetus erametsamaale:
 - piiranguvööndi, hoiuala või projekteeritava ala ja hoiuala metsades 60.-
 - sihtkaitsevööndi metsades 110.-

MAK 2014-2020 teised toetused keskkonna heaks

- Põllumajanduse investeeringud – toetatakse eelkõige põllumajanduslike tootmishoonete, sh loomakasvatushoonete kaasajastamise investeeringuid, eelistatakse sõnnikuhoidlate ehitamist
- Koolitus ja nõuanne – teave keskkonna valdkonnas
- Maaparanduse investeeringud – keskkonnarajatised

PÕLLUMAJANDUS-
MINISTEERIUM

Aitäh kutsumast!

Lisateavet leiate MAKi kohta
Põllumajandusministeeriumi
kodulehelt www.agri.ee